Ks. Bogusław Walenty Pachowicz (ur. 13 lutego 1720 w Buku, zm. po 1795 w Warszawie), kanonik honorowy katedry inflanckiej, od 1753 prepozyt i proboszcz parafii Jazdowskiej w Warszawie.

Bogusław był pierworodnym synem ławnika bukowskiego Kazimierza Pachowicza i jego żony Katarzyny z Szubertów[1]. Studiował w Poznaniu (w Kolegium Lubrańskiego lub Jezuickim)[2]. W maju 1753 roku objął probostwo przy parafii jazdowskiej pw. św. Anny i św. Małgorzaty na Solcu w Warszawie (później św. Aleksandra)[3]. Funkcję tę sprawował przez kolejne ponad pół wieku. Jako kanonik warszawski (*Canonicus Vasoviensis*), we wrześniu 1755 roku, został ojcem chrzestnym syna swojej kuzynki Heleny z Pachowiczów Skokowskiej[4]. Ks. Bogusław razem ze swoim bratem Stanisławem, własnym sumptem wyremontowali i upiększyli, chylącą się ku upadkowi kaplicę Matki Boskiej Literackiej w Buku. Ozdobili ją m.in. sztukaterią w kolorze miedzi. Renowacja miała miejsce w roku 1780. Bracia Pachowiczowie wyremontowali także ołtarz św. Krzyża znajdujący się obok wspomnianej kaplicy (miejsce pochówku ich ojca Kazimierza i jego przodków), oraz szpital bukowski. Renowację ukończono w roku 1793[5]. W kaplicy Matki Boskiej Literackiej znajdował się nagrobek (raczej epitafium) poświęcone ks. Bogusławowi Pachowiczowi. Wyryto na nim inskrypcję głoszącą zasługi Księdza[6,7].

Ks. Bogusław Pachowicz, *kanonik inflancki i proboszcz jazdowski z Warszawy*, wymieniony został w księdze radziecko-wójtowskiej miasta Słupcy. W protokole z dnia 16 czerwca 1790 roku zapisano, że był opiekunem nieletniego wówczas Leonarda Pachowicza *sławetnie urodzonego*, jedynego syna nieżyjących Andrzeja i Marianny Pachowiczów (wcześniej mieszkańców Słupcy). Zapis dotyczył spadku (nieruchomości) po zmarłych rodzicach Leonarda. Sprawę wniósł radca słupecki Walenty Lemański[8,9]. Z treści protokołu wynika, że rodzina Pachowiczów ze Słupcy była spokrewniona z rodziną z Buku. Można domniemywać, że ojcem Leonarda był brat stryjeczny ks. Bogusława – Andrzej Stanisław, syn Andrzeja i Krystyny z Lemańskich, urodzony w Buku w 1725 roku.

Memoriał proboszcza jazdowskiego *względem statui marmurowej, przez księży Trynitarzów soleckich pretendowanej*, rozpatrywała Rada Zastępcza Tymczasowa w czasie insurekcji kościuszkow-

---

[1] *Buk, Februarius 1720; Idem (Rndus Matthias Antonius Wędrogowski) baptisavi Infantem ex Parentibus Catholicis et Legitimis Conjungibus scilicet F[ama]to Casimiro Pachowicz et Catharina procreatum 13 huius Mensis Natum cui Nomen impositum est Boguslaus Valentinus. Patrini F[amatus] Stanislaus Szubert et D[omina[Dorothea Pachowiczowa vidua*. Buk: LB 1709-1726, s. 41v [rodzicami chrzestnymi byli dziadek matczyny i babka ojczysta Bogusława].

[2] AD 1739, *Boguslaus Pachowicz studiosus posnaniensis* , Buk: LB 1726-1743, s. 163v.

[3] Wcześniej sprawował funkcję proboszcza w Chojnie. Zob: Teki Dworzaczka: Grodzkie i ziemskie, Nakło, Część 1, 7152 (Nr. 211) 1753, Andrzej z Konar Malechowski starosta nekielski, celem sprzed[aży] swego dziedz[icznego] pałacu w Warszawie mian[ował] pl[enipotentem] X. Bogusława Pachowicza pro[poszcza] w Chojnie (f. 101v)

[4] Buk: LB 1743–1758, s. 60v.

[5] Oryginalna treść inskrypcji: „*Boguslaus Pachowicz Canonicus Cathedralis Livoniae, Praepositus jazdoviensis ad Varsaviam, prospiciendo integritati et deccori Capellae Literatorum B. V. Mariae Bucoviensi ad ruinam labentis, propriis sumptibus tecto cupreo, aliisque necessariis Anno 1780 eam adornavit. Altare quoque s. Crucis sub dicta capella situm, fundalione insigni cum collatore germano fratre Nobili Stanislao Pachowicz Sac. Reg. Mtis Secretario locupletavit. Denique Xenodochii pro commodo pauperum Civium Bucoviens. jam desolati a fundamentis murati, primus et praecipuus Restaurationis author fait: quae quidem omnia pietatis opera per supra nominatum Nobilem Fratrem velut fidelem suae intentionis administratorem ad effectum sunt deducta 1793tio*."

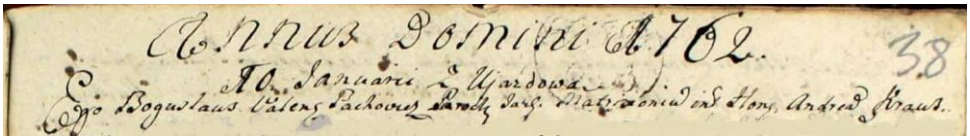
[6] J. Łukaszewicz, *Krótki opis historyczny* ...op.cit., s. 252.

[7] Mowa o kościele bukowskim, który zawalił się w 1806 roku.

[8] APP, Akta miasta Słupca. zespół 53/4303/0, Jednostka I/10, s 117–118.

[9] T. Opas, *Z problemów awansu społecznego mieszczan w XVII i XVIII wieku : o przenikaniu do stanu szlacheckiego i duchownego*, "Przegląd Historyczny" t. 65/3, 1974, s. 474.

skiej 29 lipca 1794 roku[10]. Ks. Pachowicz mieszkał w tym czasie przy ul. Aleja [Ujazdowska] pod nr 1716[11]. Żył jeszcze w 1795 roku[12,13].

Własnoręczne pismo ks. Pachowicza w księdze zaślubionych parafii jazdowskiej

[10] S. Askenazy, W. Dzwonkowski, *Akty powstania Kościuszki*, Tom 2, Kraków 1918, s. 381.
[11] W. Smoleński, *Mieszczaństwo warszawskie w końcu wieku XVIII*, Warszawa 1917, s. 412.
[12] *Bogusław Pachowicz, wziął probostwo już w maju 1753 r. i przez półwieku przewodniczył parafii ujazdowskiej. Zaprowadził chwalebny zwyczaj spisywania dobrodziejów kościoła; co rok więc regularnie notował przez jakiś czas ofiary, jakie dla kościoła od pobożnych otrzymywał. Był kanonikiem honorowym katedry inflanckiej. Żył jeszcze 1795 roku.* Zob.: J. Bartoszewicz, *Kościoły warszawskie rzymsko-katolickie opisane pod względem historycznym przez Juljana Bartoszewicza*, Warszawa 1855, s. 252.
[13] Zachowane księgi zmarłych byłej parafii jazdowskiej rozpoczynają się od 1802 roku.